

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АНАЛІЗ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Ступінь освіти Бакалавр

Спеціальність 071, 072

Тривалість викладання 15 чверть

Заняття: 4 годин на тиждень

Лекції 2 години на тиждень

Практичні 2 години на тиждень

Мова викладання українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – група «Аналіз страхової діяльності»

Інформація про викладачів:

	Кубецька Ольга Миколаївна, (лекції, практичні) доцент кафедри економічного аналізу і фінансів, професор, кандидат економічних наук
	Персональна сторінка: https://eaf.nmu.org.ua/ua/pro_kaf/vykladachi.phpE
	E-mail: kubetska.o.m@nmu.one

1. Анотація до курсу

Запрошуємо вас обрати дисципліну «Аналіз страхової діяльності», яка розширить ваші професійні знання та практичні навички у сфері страхування. Навчальна дисципліна «Аналіз страхової діяльності» спрямована на формування у студентів комплексної системи знань та практичних навичок щодо оцінки фінансового стану, стійкості та результативності функціонування страхових організацій в умовах мінливого ринкового середовища. У межах курсу вивчаються методики аналізу страхового портфеля, оцінки адекватності страхових резервів, дослідження динаміки доходів і витрат, а також розрахунку показників платоспроможності та рентабельності страховика. Особлива увага приділяється опануванню інструментарію фінансової діагностики на основі звітності, що дозволяє майбутнім фахівцям обґрунтовувати управлінські рішення, прогнозувати ризики та визначати пріоритетні напрями підвищення конкурентоспроможності страхової компанії на ринку.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування компетентностей щодо аналізу страхової діяльності.

Завдання курсу:

- Дослідити специфіку функціонування суб'єктів страхового ринку – вивчити особливості діяльності страхових організацій, взаємодію об'єктів та суб'єктів страхування для розуміння середовища, у якому проводиться аналіз.
- Опанувати методику оцінки майнового стану страховика – навчитися аналізувати структуру активів, зобов'язань та власного капіталу, а також визначати напрями зміцнення майнової бази компанії.
- Здійснити комплексний аналіз фінансових результатів та рентабельності – вивчити структуру доходів і витрат, опанувати методи управління ними та навчитися розраховувати показники ефективності страхової діяльності.
- Провести оцінку ефективності страхових операцій – опанувати інструментарій аналізу основних видів страхових операцій та їхнього впливу на загальні показники діяльності компанії.
- Оцінити рівень фінансового стану, ліквідності та стійкості страховика – навчитися застосовувати методологію фінансової діагностики для визначення платоспроможності компанії та розробляти стратегії підвищення її фінансової стабільності.

3. Результати навчання:

- Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
- Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
- Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем
- Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Структура курсу

Календарний план курсу

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
1-2	Вступ до курсу. Політика курсу. Вимоги. Навчальні матеріали. Білет ККР. Академічна доброчесність Передмова. Сутність страхового ринку	Лекція	Силабус. Білет ККР. Навчальна література	—
	Задача «Дослідження інфраструктури страхового ринку та класифікація об'єктів страхування»	Практика	Умова задачі видається викладачем на практиці	10
3-5	Аналіз майнового стану страхової компанії	Лекція	Навчальна література	-
	Задача : «Аналіз ресурсного потенціалу страхової компанії та розробка заходів	Практика	Умова задачі видається викладачем на практиці	20

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
	щодо оптимізації структури майна»			
6-8	Аналіз доходів, витрат, фінансових результатів і рентабельності страхової компанії	Лекція	Навчальна література	-
	Задача: «Комплексна оцінка доходів, витрат та фінансових результатів діяльності страхової компанії»	Практика	Умова задачі видається викладачем на практиці	20
9-10	Аналіз страхових операцій	Лекція	Навчальна література	-
	Задача: «Оцінювання результативності страхових операцій та структури страхового портфеля компанії»	Практика	Умова задачі видається викладачем на практиці	10
11-12	Аналіз фінансового стану страхової компанії	Лекція	Навчальна література	-
	Задача: «Аналіз системи показників фінансового стану та оцінка платоспроможності страхової організації»	Практика	Умова задачі видається викладачем на практиці	20
13-14	Аналіз стійкості страхової компанії	Лекція	Навчальна література	-
	Задача: «Комплексний аналіз показників фінансової стабільності страхової компанії в умовах ризикового середовища»	Практика	Умова задачі видається викладачем на практиці	20
15	Підсумковий контроль, якщо поточний менше 60 балів або за бажанням студента підвищити свою оцінку	Лекція	Білету ККР	-
	Підведення підсумків роботи за чверть, оголошення оцінок	Практика	Інтерактивний діалог	-

* за бажанням замість вирішення задачі відносно теми: «Аналіз стійкості страхової компанії», студент може виконати завдання – розробити презентацію до однієї із тем курсу. Критерії оцінювання презентації дивіться нижче.

Інформація для студентів заочної форми навчання.

На сайті університету знаходиться графік навчального процесу. Протягом року передбачено заняття з викладачем:

- 1 лекція – лекція тижня 1 з таблиці 4.
- 2 лекція – лекція тижня 8 з таблиці 4.
- 1 практика - практика тижня 8 з таблиці 4.
- 2 практика – комплексна контрольна робота.

Решту практичних завдань студент опановує самостійно. Виконані завдання практичних занять здаються за 2 тижні до сесії згідно графіку навчального процесу. Умови завдань знаходяться на сторінці курсу на платформі Moodle. Виконання комплексної контрольної роботи для студентів заочної форми навчання є обов'язковим. Підсумкова оцінка

за дисципліну дорівнює середньому суми оцінок за контрольну роботу, аудиторні заняття та комплексну контрольну роботу.

4. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Microsoft Office365.

Перевірений доступ з ПК чи мобільного гаджета до за стосунків Microsoft Office: Teams, Moodle.

Інстальований на ПК та мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, PowerPoint).

Інстальована на гаджетах програма Kahoot! (<https://kahoot.it/>).

Під час занять буде використаний ресурс Mentimeter (<https://www.mentimeter.com/>)

На лекційних та практичних заняттях необхідні калькулятори.

5. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. **Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.** Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент має право виконувати підсумкову комплексну контрольну роботу за дисципліною, яка містить завдання, що охоплюють дисциплінарні результати навчання.

Поточна успішність складається з успішності за виконання завдань, приведених у п.4. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів за поточний контроль та/або прагне поліпшити оцінку)	Підсумковий контроль за дисципліною відбувається письмово шляхом надання відповідей на питання у формі тестів, задач. Максимальна кількість балів за підсумкову контрольну роботу: 100
---	---

6.3. Критерії оцінювання *тестів та відкритих письмових та усних контрольних питань*:

УВАГА! У ТВОРЧИХ ЗАВДАННЯХ ОРИГІНАЛЬНІ, УНІКАЛЬНІ (АВТОРСЬКІ) ІДЕЇ ЗДОБУВАЧА ПІДТРИМУЮТЬСЯ +5 БАЛАМИ ДО ОЦІНКИ ЗАВДАННЯ! ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧ ПРИТЯГУЄТЬСЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ!

1.1. Критерії оцінювання *тестів*:

1 правильна відповідь тесту оцінюється у 1 бал.

1.2. Критерії оцінювання *розв'язання задач*:

15-20 балів: отримано правильну відповідь (згідно з еталоном), використано формули (алгоритми) з поясненням змісту окремих їх складових, зазначено одиниці виміру під час кожної дії. Зроблено оригінальний висновок з аргументацією та надано оригінальні пропозиції розв'язання проблеми.

10-14 балів: отримано правильну відповідь з незначними неточностями згідно з еталоном, використано формули (алгоритми) з поясненням змісту окремих їх складових, зазначено одиниці виміру під час кожної дії. Висновок стандартний/недостатньо аргументований.

5 – 9 балів: отримано неправильну відповідь, проте використано формули (алгоритми) з поясненням змісту окремих їх складових, зазначено одиниці виміру під час кожної дії.

3-4 бали: отримано неправильну відповідь, не використано формули (алгоритми) з поясненням змісту окремих їх складових, не зазначено одиниці виміру під час кожної дії.

1-2 бал: наведено неправильну відповідь, до якої не надано жодних пояснень.

6.5 Критерії оцінювання *демонстрації та обговорення презентацій*

У підсумку за демонстрацію та обговорення презентацій можна отримати максимально 20 балів, додавши такі складові:

Презентація містить усі стандартні структурні елементи: титульний слайд; мету доповіді (поставленого завдання); проблему, про яку говорить автор, та розкриття її змісту; шляхи вирішення проблеми (відомі або авторські); висновки; фінальний слайд – 10 балів.

Структурні елементи презентації за своїм змістом мають відношення до поставленої на розгляд теми; проблему, шляхи її вирішення та висновки сформульовані коректно. У змісті презентації використано матеріали з додаткової літератури з відповідними посиланнями – 5 балів.

Питання розглянуто не формально, з використанням сучасних даних, методів і прийомів. Висновки зроблено не тільки загальні, а й авторські (можливо нестандартні). - 5 балів.

6.6 Процедура проведення контрольних заходів.

Контрольні заходи з дисципліни будуть здійснені згідно з графіком навчального процесу, який можна знайти на сайті університету. У табл. 4 подано графік завдань поточного контролю. Процедуру виконання завдань поточного контролю викладач оголошує на занятті або заздалегідь. За результатами поточного контролю студент може отримати найвищу оцінку у 100 балів, з'явитися на заняття, коли проводиться комплексна контрольна робота, із заліковою книжкою та отримати оцінку. Якщо оцінка поточного контролю не влаштовує, то студент може виконати комплексну контрольну роботу і також отримати максимально 100 балів. На комплексну контрольну роботу студент повинен з'явитися із заліковою книжкою. Присутність на контрольних заходах сторонніх осіб без дозволу ректора, проректора або декана факультету не допускається. Під час комплексної контрольної роботи користуватися допоміжними засобами заборонено. Комплексна контрольна робота проходитиме за розкладом (див.табл.4). Детально процедуру проведення контрольних заходів можна знайти у Положенні про організацію освітнього процесу, Положенні про оцінювання результатів навчання

https://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/education_scientific_documents.php .

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів), що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка», Кодексом академічної доброчесності https://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/education_scientific_documents.php.

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365 та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Рекомендуємо створити профілі та підписатися на сторінки кафедри обліку і аудиту у Facebook, Instagram.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у додатку Microsoft Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи в Teams.

7.3. Політика щодо перескладання.

Повторне складання підсумкового контролю з дисципліни, коли студент отримав оцінку «незадовільно» (нижче 60-ти балів), допускається не більше двох разів. Спроби студента виправити оцінку й не допустити академічної заборгованості обмежуються терміном в один місяць після закінчення екзаменаційної сесії.

Прийом першої перездачі здійснюється викладачем, який викладав матеріал навчальної дисципліни. Прийом другої – комісією у складі трьох осіб: викладача, який викладав дисципліну; завідувача кафедри; представника деканату або викладача кафедри. Рішення комісії є остаточним.

У разі підтвердження комісією оцінки «незадовільно» або неявки студента на засідання комісії без поважних причин, комісія сповіщає про це декана факультету (директора інституту) для підготовки наказу ректора про відрахування студента за академічну неуспішність або визначення умов повторного вивчення цієї дисципліни.

Студенти заочної форми навчання повинні ліквідувати академічну заборгованість до початку наступної сесії.

7.4. Відвідування занять.

З 24.02.2022 реалізація освітньої діяльності відбувається в умовах правового режиму воєнного стану. Наявна низка небезпек: повітряні тривоги, ризики припинення енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку. Згідно з наказами по університету у 2025-2026 навчальному році освітня діяльність здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання здійснюється з використанням дистанційних технологій через синхронні та асинхронні комунікації.

Відвідування онлайн лекцій та практичних занять реалізується через приєднання до «команди» Microsoft Teams. Під час повітряної тривоги заняття перериваються і продовжуються лише за умов перебування учасників освітнього процесу у захищених приміщеннях. Викладачем (за технічної та безпекової можливості) здійснюється запис заняття для підтримки асинхронного формату навчання.

У випадках відсутності енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку викладачем забезпечується асинхронний формат навчання та комунікація зі здобувачами за допомогою каналів зв'язку, що функціонують.

Про причини неможливості взяти участь в онлайн заняттях, ускладненні доступу до матеріалів на дистанційних платформах НТУ «ДП» тощо здобувач вищої освіти має повідомити викладача в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams, або листом на корпоративну е-пошту НТУ «ДП», або через старосту чи представника адміністрації факультету.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку: подати письмову заяву до декана згідно з процедурою оскарження, викладеною у Кодексі академічної доброчесності .

7.6. Бонуси. Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки. **Студенти, які протягом семестру підготують та подадуть до публікації тези на конференцію за тематикою дисципліни, можуть отримати додатково 25 балів, але не більше підсумку у 100 балів за дисципліну.**

7.7. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Методи навчання

Під час *лекцій та практичних занять* будуть застосовані такі методи навчання:

Пояснення. Тлумачення понять, явищ, принципів, термінів тощо, переважно під час викладання нового матеріалу.

Інструктаж. Надання алгоритму дій для виконання поставленого завдання.

Діалог. За допомогою запитань викладач спонукатиме здобувачів вищої освіти до відтворення набутих знань, формування самостійних висновків і узагальнень на основі засвоєного матеріалу.

Навчальна дискусія, дебати. Це обговорення важливого питання, обмін думками між здобувачами вищої освіти та/або викладачем, спрямовані не лише на засвоєння нових знань, а й на створення емоційно насиченої атмосфери, яка б сприяла глибокому проникненню в істину.

Ілюстрування. Застосування презентацій, відео та іншого медіа-контенту для підкріплення матеріалу, який пояснюється, обговорюється або завдань, які виконуються.

Демонстрування. Показ викладачем навчальних матеріалів у динаміці (використання фахових програм, формул, ситуацій тощо).

Письмові та усні контрольні завдання. Самостійна концентрація та відтворення отриманих знань та навичок в умовах обмеженого часу та джерел інформації.

Розв'язання задач. Алгоритмічний пошук рішення через застосування типових прийомів, який на відміну від рішення кейсів, не вимагає ідентифікації проблеми та оригінальних підходів до її розв'язання.

Демонстрація та обговорення презентацій. Наочний показ медіа-супроводу усного виступу з елементами дискусії.

8. Ресурси і література

Базова:

1. Фінанси страхових організацій : у схемах і таблицях : навч.посібник / укл.: М.П.Федишин, Л.В. Попова, С.С. Кучерівська. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2023. 228 с.

2. Страхова справа : рекомендаційний показчик літератури / уклад. А. А. Ястремська ; за ред. Д. В. Ткаченко. - Миколаїв : МНАУ, 2023. - 84 с.

3. Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків : Розпорядження; Держфінпослуг від 17.03.2005 № 3755 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v3755486-05>.

4. Петренко, І. В. (2022). Страховий ринок та його регулювання: підручник. Львів: Видавництво “Львівська політехніка”. 298 с.

5. Алескерова, Ю. В., Салькова, І. Ю., Федоришина, Л. І. (2023). Страховий менеджмент: підручник. Київ: Видавництво “КНЕУ”. 340 с.

6. Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика : Постанова Національного банку України; Положення, Повідомлення, Форма типового документа від 29.12.2023 № 201 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0201500-23>.

7. Рудь І. Використання та формування фінансових результатів у страхових компаніях України. International Science Journal of Management, Economics & Finance. 2023. № 2(4). С. 38–45.

10. Права та обов'язки учасників освітнього процесу НТУ «ДП»

У цьому розділі ми хочемо повідомити вас про документи НТУ «ДП», які визначають права, обов'язки студентів та викладачів, а також регламентують процеси та процедури освіти.

Якщо вам буде щось не зрозуміле, ви можете звернутись до старости, куратора, викладачів кафедр, гаранта програми, завідувача кафедри і ми вам допоможемо.

УВАГА! Перелік та зміст документів постійно оновлюються.

Тому слідкуйте за інформацією на офіційному веб-сайті університету в розділі: Установчі документи та положення

https://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/.